UUTISET

Suomalainen peruna on nelisenkymmentä prosenttia kalliimpanakin todella kova hitti. **TOIMITUSJOHTAJA VESA PUNNONEN, SOK RETAIL INTERNATIONAL**

PTT:N TALOUSTUTKA

Paikkaan ja aikaan sidotut

Kotiseutuni paikallislehden levikki ulottuu kahden pienen, lähinnä maaseutumaisen kunnan alueelle. Näin kuntavaalien alla lehti on tarjonnut oivallisen näyteikkunan kuntavaalien keskeisiin kysymyksiin, kuntaliitoksiin ja kunnallisten palvelujen tarjontaan. Suuri osa käsityksistä tulee yleisönosastokirjoituksista.

Keskeisesti esiin tulevia näkemyksiä ovat ne, joiden mukaan nykyrakenne on aina paras vaihtoehto. Tulevaisuutta ei ole. Menneisyydessä asiat ehkä olivat paremmin, joten ainoat sallitut muutokset ovat paluuta entiseen. Jos ongelmiin halutaan puuttua, riittää, että etsitään syyllinen niiden aiheuttajiin. Kunta voisi oikeastaan huolehtia vielä enemmän ihmisten perustarpeista. Vapaaehtoistyöllä voidaan tarjota joitakin palveluja, mutta tähänkin tarvittaisiin enemmän kunnan tukea.

Kuntauudistusta suunnittelevat tahot joutuvat valitettavasti miettimään myös huomista. Nykyisillä väestölaskelmilla ikääntyneiden määrät kasvavat erityisesti niillä alueilla missä työikäisten määrä samaan aikaan vähenee. Miten järjestetään ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalvelut tai hoivapalvelut tulevaisuudessa, kun ne toimivat jo nyt huonosti? Paluuta menneisyyteen ei ole tarjolla, eikä väestö tästä nuorru.

Pellervon taloustutkimuksen PTT:n laskelmien mukaan kuntien yhdistämisellä pystytään muodostamaan taloudellisesti vahvoja kuntia vain suurten kuntien ympärille. Kuntauudistus on siis välttämätön, mutta ei riittävä tae rahoituksellisesti kestävien kuntarakenteiden luomiseen. Kuntien joukkoon mahtuu myös niitä kuntia, joissa menot ylittävät odotetun tulokehityksen kuntaliitoksesta riippumatta. Näiden pienten kuntien läheltä ei löydy vahvaa peruskuntaa, joka ratkaisisi palvelujen rahoitukseen liittyvät ongelmat.

Tästä seuraa, että myös kuntien ja valtion tehtävänjakoa on arvioitava uudelleen. Tässäpä palapeliä kerrakseen; muutoksen haasteet iskevät niin kuntarakenteisiin, valtion ja kuntien työnjakoon kuin kuntien ohjaamiseen. Mikään näistä ei kuulosta hyvältä niistä syrjäkylien asukkaista, jotka haluaisivat oman äänensä kuuluviin paikallishallinnossa. Kahdesta huonosta vaihtoehdosta on valittava huonompi. Mennäkö mukaan suureen kuntaan, joka vähentää palveluja, vai siirtääkö koko päätäntävalta valtiolle, joka tasapuolisuuden nimissä joutuu hakemaan myös pitkän ajan suhteen kestävän minimiratkaisun.

Pitäisikö ikääntyneiden muuttaa lähemmäksi palveluita? Muuttoalttius vähenee ikääntymisen myötä, useimmat haluaisivat saada hoivan kotiinsa tai ainakin kodin lähelle. Ja kenelle vastuu hoivasta lopulta kuuluu?

Tässäpä muutama pähkinä näin alkupaloina purtavaksi. Paljon onnea ja siunausta nyt valittaville kuntapäättäjille ja uusille kunnanjohtajille.

LEENA KERKELÄ
on PTT:n ekonomisti.

leena.kerkelä@ptt.fi

Noin neljännes Pietarin Prismojen myynnistä suomalaista

Prismojen valikoimasta 20–30 prosenttia on suomalaisia tai Venäjällä toimivien suomalaisyritysten tuotteita, loput ostetaan paikallisilta valmistajilta.

LAURI MANNERMAA/S-RYHMÄ

Pietarin 11. Prisma avattiin tämän kuun alussa. Venäjälle on suuntaamassa myös Ruokakesko; tietoja sen ensimmäisistä myymälöistä odotetaan lähipäivinä.

SOK Retail Internationalin johto ei tyrmää kotimaisten laadukkaiden tuotteiden osuuden kasvattamista. Siihen tähdätään, sillä terveysvaikutteisuus ja puhtaus kiinnostavat yhä useampia pietarilaiskuluttajia.

”Kaikissa tuoteryhmissä haaste on saada hinta-laatusuhde kohdalleen”, toimitusjohtaja **Vesa Punnonen** summaa neljän vuoden oppeja.

”Valikoimaa muutetaan koko ajan sen mukaan, mitä asiakkaat haluavat ja mitä Venäjällä niin sanotusti ’ei ole’.”

Myymälöiden välillä on myös huomattavia eroja siinä, millainen valikoima myy.

Peruna hitti, kurkku ei

”Suomalainen peruna on nelisenkymmentä prosenttia kalliimpanakin todella kova hitti. Yksi venäläinen asiakas avasi sitä näin: jos puolet venäläisestä perunasta on laadultaan huonoa, kokonaisuutena se tulee kalliimmaksi kuin suomalainen.”

Myös Suomesta tuotu lähdevesi nähdään niin hyvälaatuisena ja puhtaana, että se myy hyvin.

”Aina ei tiedä, mistä he ovat valmiita maksamaan korkeamman hinnan ja mistä ei. Esimerkiksi suomalaisten kurkkujen ja tomaattien kohdalla laatuero ei riittänyt”, Prisma-johtaja kuvaa.

”Pieni osa asiakkaistamme haluaisi jopa saman valikoiman kuin Suomen Prismoissa. Mutta kun suomalaisen elintarvikkeen hinta on Pietarissa tulleineen, sertifiointi- ja logistiikkakuluineen noin 30 prosenttia kalliimpi, he ajavatkin Lappeenrantaan ostamaan sen.”

Vaikka tuotteesta itsessään pidettäisiinkin, varsinkin pientuottajien herkkujen ongelmaksi nousee siksi valitettavan usein juuri korkea hinta.

Suuri mutta kilpailtu

Vesa Punnosen puheessa vilahtaa tuon tuosta Venäjän markkinoiden kilpailu, joka on paljon kovempaa kuin kahden suuren taisto kotimaassa.

”Venäjä on meille mieletön mahdollisuus, mutta helppo markkina se ei ole”, hän painottaa.

”Kaikissa suurissa kaupungeissa on niin kansainvälisiä toimijoita, joilla on valtavat valikoimat, ja hyviä paikallisia toimijoita sekä sitten myös huonompiakin toimijoita.”

Perinteisesti Venäjän ruokakauppa on käynyt kivijalkapuodeissa ja kioskityyppisissä myyntipisteissä joko ulkona tai kauppahalleissa. Viime vuosien muutos on kuitenkin ollut varsinkin miljoonakaupungeissa erittäin nopea suurten ketjujen perustaessa kilvan hyper- ja supermarketteja.

Pietari on sijaintinsa vuoksi suurkaupungeista kilpailluin. Markettien osuus ruuan myynnistä on joidenkin arvioiden mukaan jopa 80 prosenttia, kun se on koko maassa vielä keskimäärin alle 30 prosenttia.

Lisää kanta-asiakkaita

Pietarin Prismoja alusta asti vetänyt Punnonen iloitsee etenkin kanta-asiakasohjelman saamasta suosiosta.

”350 000 meni juuri rikki.”

Hän kertoo, että kanta-asiakkaista ”merkittävä” osa käyttää S-ryhmän seurannan mukaan myös Suomen puolella osuuskaupan palveluita.

”Se on iso piristysruiske myös itärajan tuntumassa ryhmämme kaupoille, ravintoloille ja hotelleille – varsinkin, kun EU:n puolella kulutus on taantunut.”

Katse pysyy Pietarissa

Pietarissa on pääkaupunkiseudun kokoisella alueella enemmän asukkaita kuin koko Suomessa, Punnonen muistuttaa.

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla on yhdeksän Prismaa, ja lähikunnista löytyy seitsemän lisää – ne palvelevat siis paria miljoonaa kuluttajaa. Pietarin alueen myymäläverkoksi suunnitellaan 30:tä.

”Suomalaisuus on siellä selkeä etu, Moskovassa, saati muualla, ei niin merkittävää etua ole.”

Ansio menee paitsi läheiselle sijainnille myös suomalaiselle elintarviketeollisuudelle ja ennen kaikkea Valiolle.

”Valion luomalla suomalaisuudella on voitu liputtaa meidänkin myymälöissä. Varsinkin Valion voi on ihan käsite.”

Hänen mukaansa Valio on onnistunut siinä, missä moni muu ei ole: se tuntee venäläisten kuluttajien hinta-laatuvaateet ja on onnistunut sopeuttamaan tuotteensa niihin.

KAIJALEENA RUNSTEN

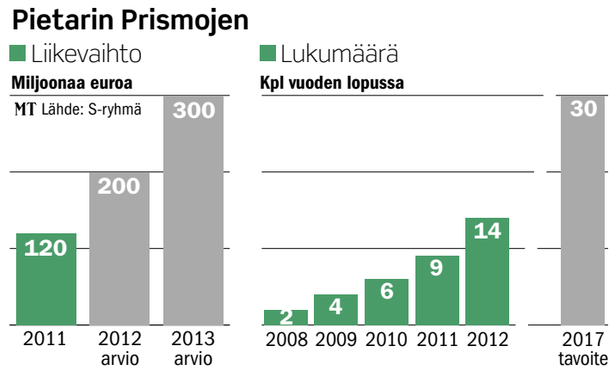

Valion voi samoin kuin Viola-juusto ovat Pietarissa lähes synonyymi suomalaisuudelle.

Vesa Punnonen on luotsannut Pietarin Prismoja alusta asti.

LUKUJA

Prosentti Venäjän ruuantuonnista

Venäjän elintarvikekauppa on Euroopan kolmanneksi suurinta.
Venäjälle meni viime vuonna yli neljännes Suomen koko elintarvikeviennistä, johon lasketaan myös eläinten rehut. Vienti kasvoi 11 prosentilla 420 miljoonaan euroon.
Suomen osuus Venäjän elintarvikkeiden tuonnista oli vain noin yksi prosentti.
Maitotuotteita oli Suomen viennistä melkein kaksi kolmannesta. Seuraavina tulivat paahdettu kahvi, liha ja lihavalmisteet ja eläinten rehut.
WTO-jäsenyys pudottaa elintarvikkeiden tuontitulleja viitisen prosenttia.

YRITYKSIÄ

Kovaa kilpailua kasvavasta keskiluokasta

Venäjän kasvavan keskiluokan ostovoimasta kilpailee useita kansainvälisiä ja venäläisiä kaupan ketjuja.
Suurimpia ovat venäläiset Magnit ja kaupparypäs X5, jolla on päivittäistavarakaupan puolella Perekrestok- ja Karusel-ketjut, ranskalainen Auchan, saksalaiset Real ja Metro Cash&Carry sekä venäläiset O'key ja Lenta.
Pietarissa myös Prisma on merkittävä noin viiden prosentin markkinaosuudella.
Stockmann on suomalaisista kaupan yrityksistä toiminut Venäjällä pisimpään, vuodesta 1989. Sillä on Moskovassa viisi tavarataloa, Pietarissa kaksi ja venäjän kolmanneksi suurimmassa kaupungissa Jekaterinburgissa yksi.
S-ryhmällä on tällä hetkellä Pietarissa 11 Prismaa ja kolme on tarkoitus avata lähikuukausina. Lisäksi S-ryhmällä on Pietarissa kolme hotellia.
Ruokakesko on ilmoittanut suunnittelevansa sekä Moskovaan että Pietariin kahta suurta päivittäistavarakaupan myymälää.
K-ryhmän odotetaan kertovan suunnitelmista tarkemmin keskiviikkona osavuosikatsauksen yhteydessä.

Yrittäjät kärsivät sunnuntaikaupasta

Sunnuntaiaukiolojen vapauttaminen on heikentänyt yrittäjävetoisten kauppojen kannattavuutta, selviää Suomen yrittäjien ja Erikoiskaupan liiton toteuttamasta kyselystä.

”Kauppiaat tekevät kannattamattomat sunnuntait itse. 64 prosenttia erikoiskauppojen kauppiaista pitää myymälänsä auki pyhänä yksin”, Erikoiskaupan liiton toimitusjohtaja **Tiina Oksala** toteaa.

Samalla yrittäjän mahdollisuus pitää yksi vapaapäivä viikossa on heikentynyt. Se on vähentänyt työssä jaksamista.

38 prosenttia kaikista vastanneista ja 50 prosenttia kauppakeskusten kauppiaista ilmoittaa jaksamisensa heikentyneen.

Usein syyksi mainitaan joustamattomat aukioloajat ja sunnuntaiden kalliit työvoimakustannukset, jotka johtavat oman työmäärän lisääntymiseen.

Sunnuntain aukioloja vapautettiin vuonna 2009.

Merkittävimmät muutokset ovat tapahtuneet kioskeissa ja huoltamoissa, joista yli puolet kyselyyn vastanneista ilmoittaa kannattavuutensa heikentyneen lakimuutoksen seurauksena.

Kolmannes päivittäistavarakaupoista ja kauppakeskuksissa sijaitsevista myymälöistä sekä viidennes erikoiskaupasta kertoo kannattavuutensa heikentyneen viimeisten kahden vuoden aikana.

Vaajalla puolella myymälöistä kannattavuus on pysynyt pääosin ennallaan.

40 prosenttia päivittäistavarakaupan myymälöistä sekä noin kolmannes kioski- ja huoltamokaupasta ei voi määritellä vapaasti omia aukioloaikojaan, sillä kauppiaan aukioloaikavapautta rajoitetaan erilaisilla ketju- ja vuokrasopimuksilla.

MT

Suomi kannattaa pientä lohikiintiötä

Suomen mielestä Itämereltä ja Pohjanlahdelta saisi pyydystää 54 000 lohta, mikä on vähemmän kuin mitä EU:n komissio ehdottaa.

Hallituksen EU-ministerivaliokunnan ehdotus oli 109 000 yksilöä.

Lohikiintiöiden määrittämisessä pitää selkeästi noudattaa kansainvälisen merentutkimusneuvosto ICES:n tieteellistä neuvonantoa ja varovaisuusperiaatetta, todetaan eduskunnan suuren valiokunnan lausumassa.

Valiokunta hyväksyi äänin 13-12 perjantaina Suomen kannan EU:n maatalous- ja kalastusneuvostoa varten.

EU:n maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu 22.–23. lokakuuta Luxemburgissa. Ministerien tarkoituksena on vahvistaa suurimmat sallitut saaliit Itämeren silakka-, kilohaili-, turska- ja lohikannoille.

Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** (kok.).

Lohikanta kerää kiitoksia

Ympäristöjärjestö WWF Suomi ja Suomen vapaa-ajan kalastajien keskusjärjestö iloitsevat suuren valiokunnan tekemästä päätöksestä.

WWF kiittää tiedotteessaan kansanedustajia viisaasta lohikiintiöpäätöksestä.

”On tärkeää edistää kestävää kalastusta etenkin uhanalaisen Itämeren lohen kohdalla. Tätä päätöstä olemme odottaneet kauan”, sanoo WWF Suomen pääsihteeri **Liisa Rohweder**.

”Vaikka valiokunnan äänestys oli tiukka, se on pieni valonpilkahdus suomalaisessa lohipolitiikassa”, vapaa-ajan kalastajien järjestö toteaa tiedotteessaan.

Tiukat lohikiintiöt ovat järjestön mukaan perusedellytys, jos emokaloja halutaan lisää jokiin lisääntymään.

Vihreiden puheenjohtaja, ympäristöministeri **Ville Niinistö** kutsuu blogissaan perjantaista päätöstä merkittäväksi edistykseksi Suomen kalastuspolitiikassa.

”Pysyvä linjaus siitä, että olemme aina tutkimustiedon kanssa kalakantojen kestävyyttä turvaamassa, tarkoittaa hyvää niin uhanalaisen lohen kannan elpymiselle, virkistyskalastukselle kuin ammattikalastajille.”

MAIJA ALA-SIURUA

Ohran perimän avauksesta eväitä ruokapulaan

Ohran perimän aukeaminen tuo huimia mahdollisuuksia parantaa maailman ruokatilannetta, toteaa professori **Alan Schulman** MTT:n Kasvigenomiikan laboratoriosta.

Schulman on mukana monikansallisessa tutkimusryhmässä, joka on pystynyt avaamaan lähes koko ohran geeniperimän. Se antaa vanhalle viljalle uuden tulevaisuuden maailman ruokatilanteen parantajana, hän toteaa.

Ohra on maailmanlaajuisesti merkittävä viljakasvi, jonka ravintoarvoa, tuottavuutta ja vastustuskykyä voidaan lisätä huomattavasti.

Kansainvälinen ohran perimään keskittynyt työryhmä, IBSC, pystyi määrittämään tarkasti suurimman osan ohran 32 000 geenistä ja geenit pystyttiin järjestämään oikeaan järjestykseen geenikartalle.

Tämä on merkittävä askel, kun pyritään kohti ohran täydellistä geenikarttaa. Ovi ohran perimään on nyt auki, kertoo suomalaista ryhmään johtava Schulman.

Yhä parempia lajikkeita

Tutkimuksen tuloksista kerrotaan arvostetun Nature-lehden tuoreimmassa numerossa. Artikkelin mukaan perimän avaaminen parantaa ratkaisevasti mahdollisuuksia parantaa ohran tuottoa jalostuksen avulla.

Ohra on maailman neljänneksi tärkein vilja. Se on sopeutunut monenlaisiin oloihin ja kestää hankalia oloja vehnää paremmin. Ohrasta toivotaan uutta ravintokasvia etenkin köyhimpien maiden ankariin viljelyoloihin.

Myös kasvitautien sekä ilmastonmuutoksen aiheuttamiin ongelmiin löytyy helpommin ratkaisuja, kun ohran perimä alkaa selvitä.

Schulman lupaa myös kestävämpiä ja vähemmän kemiallisia torjunta-aineita ja lannoitteita vaativia ohria.

Ohran perimän selviäminen nopeuttaa myös sen lähisukulaisten, vehnän ja rukiin, tutkimusta ja perimän selvittämistä. Se avaa isoja mahdollisuuksia maailman ruokatilanteen parantamiseksi, Schulman sanoo.

VEIKKO NIITTYMAA

Kehitysmaiden nälän puolittaminen on lähellä

ROOMA, ITALIA

Tavoite nälkäisten määrän puolittamisesta kehitysmaissa vuoteen 2015 mennessä on liikimain saavutettavissa, tuore YK-raportti maailman ravintotilanteesta kertoo.

”Edistyminen on hyvä uutinen. Mutta se merkitsee, että joka kahdeksas ihminen näkee edelleen nälkää, mitä ei voida hyväksyä. On jatkettava, kunnes nälkä on poistettu kokonaan”, Maailman elintarvike- ja maatalousjärjestön pääjohtaja **José Graziano da Silva** sanoo. Hän johti aiemmin onnistunutta nälännollausohjelmaa kotimaassaan Brasiliassa.

Kroonisesti nälkäisten ihmisten määrä maailmassa on laskenut vuoden 1990 noin miljardista 868 miljoonaan. Kehitysmaissa se tarkoittaa aliravittujen osuuden alenemista 23,2 prosentista 14,9 prosenttiin.

FAO laskee, että jos sama tahti jatkuu, osuus putoaa kehitysmaissa 12,5 prosenttiin vuonna 2015. Se ei jää kauas puolittamistavoitteesta, joka edellyttäisi 11,6 prosentin osuutta.

Vaikein tilanne on Afrikassa, jossa nälkäisten määrä on kasvanut 20 vuodessa 175 miljoonasta 239 miljoonaan. Vuonna 2007 alkanut talouskriisi on paisuttanut nälkäisten armeijaa Saharan eteläpuolisen Afrikan maissa kahden prosentin vuosivauhtia.

Aasian ja Tyynenmeren alueella aliravittujen osuus on laskenut 23,7 prosentista 13,9 prosenttiin. Edistystä on tapahtunut myös Latinalaisessa Amerikassa ja Karibialla, vaikka se on hidastunut viime aikoina.

Teollistuneissa maissa nälkäisten määrä kasvoi 13 miljoonasta 16 miljoonaan vuosina 2004–2012.

IPS/SABINA ZACCARO

> Joka kahdeksas ihminen näkee edelleen nälkää, mitä ei voida hyväksyä. «
>
> **JOSÉ GRAZIANO DA SILVA**